

dit te doen, waar het pathologische zielswerkingen geldt.

Waar het de normale zielsfuncties betreft, zal niemand onzer deze willen verklaren op de daar even genoemde wijze. Waarom zouden wij dan niet in die gevallen van krankzinnigheid, bij welke geen hersenverschijnselen in den engeren zin optreden en ook geen afwijkingen in de hersenen kunnen worden aangetoond, aan primaire zielsziekten mogen denken?

Is deze veronderstelling geoorloofd, dan zullen dus de verschijnselen der krankzinnigheid berusten op,

1<sup>o</sup>. primaire hersenziekten, die secundair een normale functie der ziel onmogelijk maken, dus een abnormale werking der ziel ten gevolge hebben;

2<sup>o</sup>. primaire zielsziekten, waarbij de hersenen niet of slechts secundair mede lijden.

We zouden dus voor ons doel de verhouding tusschen ziel en hersenen ongeveer kunnen voorstellen als die van een pianist tot zijn piano. Is de piano niet in orde, zijn er snaren of toetsen stuk, dan is ook de meest geniale pianist niet in staat aan een dergelijk instrument melodieuze toonen te ontlokken; maar eveneens zal de meest volmaakte piano slechts wanklanken doen hooren, wanneer zij bespeeld wordt door een pianist, wiens kunstvaardigheid onvoldoende is of die door ziekte zijn talent niet vermag te ontvouwen.

Zoo is 't ook mutatis mutandis waar het ziel en lichaam geldt.

Algemeen wordt aangenomen, dat de ziel haar werking op het lichaam doet geschieden in het centraal zenuwstelsel en wel in 't bijzonder in de schors der groote hersenen. Zijn nu die hersenen en in 't bijzonder de grauwe schors van deze ziek, dan is het voor de ziel onmogelijk door middel van een dergelijk onvolkomen werktuig goed te functioneeren en zullen er dus verschijnselen van abnormale zielsfunctie of zielsziekte optreden. Dit laatste zal natuurlijk eveneens 't geval zijn, wanneer bij volkomen gezondheid der hersenen de ziel zelf ziek is, ja zelfs is misschien de mogelijkheid niet uitgesloten, dat door de abnormale inwerking van de zieke ziel op de gezonde hersenen, deze zelf ziek worden en afwijkingen gaan vertoonen; evenals b.v. de ongeschoolde pianist door onjuist manupileeren zijn instrument kan beschadigen.